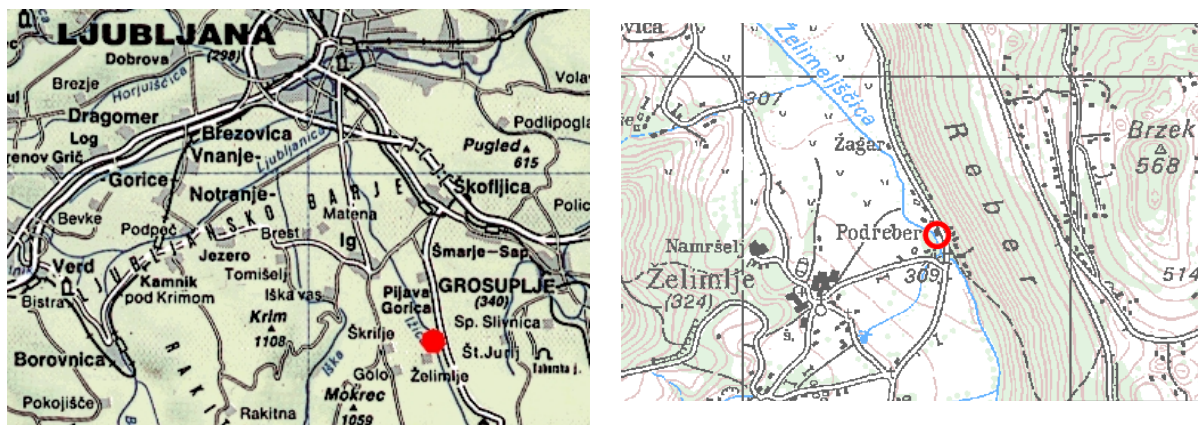


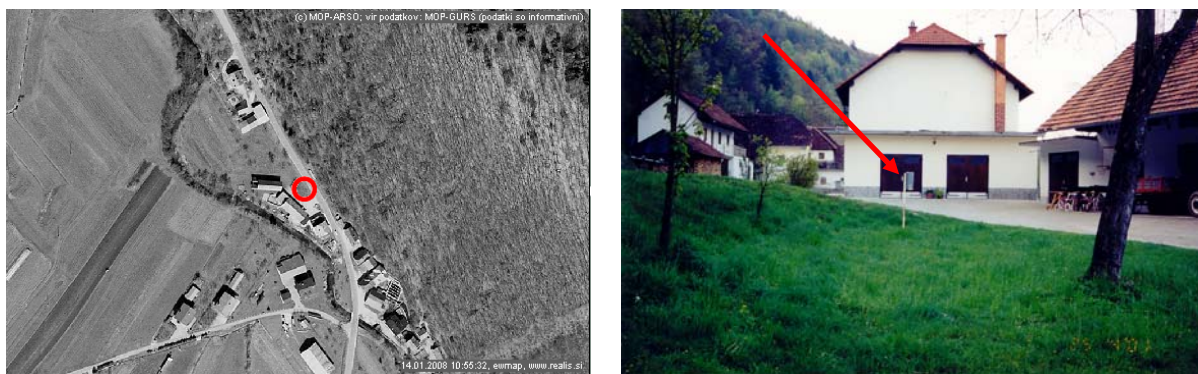
## METEOROLOŠKA POSTAJA ŽELIMLJE Meteorological station Želimlje

Mateja Nadbath

V osrednji Sloveniji je ena od mnogih padavinskih postaj tudi v Želimljah. To je kraj južno od Ljubljane, na skrajnem jugovzhodnem delu Ljubljanskega barja, v dolini rečice Želimeljščica. V kraju potekajo meteorološke meritve in opazovanja že od julija 1895.



Slika 1. Geografska lega meteorološke postaje Želimlje (levo vir: Interaktivni Atlas Slovenije, 1998; desno vir: Interaktivni naravovarstveni atlas, stanje 1999)  
Figure 1. Geographical position of meteorological station Želimlje (left from: Interaktivni Atlas Slovenije, 1998, the right one from: Interaktivni naravovarstveni atlas, 1999)



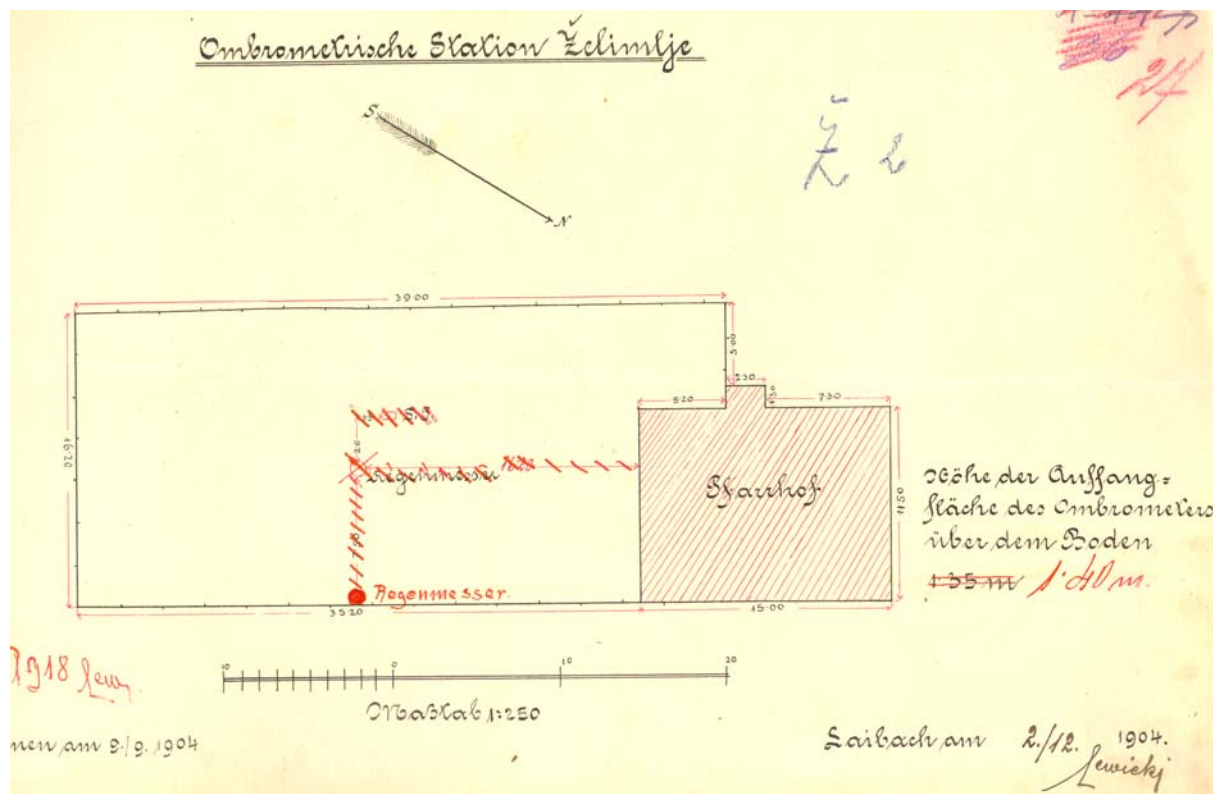
Slika 2. Lokacija meteorološke postaje Želimlje (levo ortofoto iz leta 2004 vir: Interaktivni naravovarstveni atlas in desno fotografija iz aprila 2001, slikana proti vzhodu (foto: P. Stele))  
Figure 2. Location of meteorological station Želimlje (left orthophoto 2004 from Interaktivni naravovarstveni atlas and photo taken to the east in April 2001 (photo: P. Stele))

Meteorološka postaja je na nadmorski višini 310 m, na dnu ozke doline, pod strmim pobočjem Rebr, v zaselku s pomenljivim imenom Podreber. Ombrometer je postavljen na opazovalčevem dvorišču, pod vaško potjo. Od opazovalčeve hiše je instrument oddaljen približno 30 m v smeri severozahod, gospodarsko poslopje je od ombrometra oddaljeno približno 12 m v smeri proti jugu, skedenj je zahodno od instrumenta oddaljen 20 m, v tej smeri so tudi posamezna sadna drevesa oddaljena 10 m. Meteorološka postaja je na tej lokaciji od decembra 1956.

Že od samega začetka meteoroloških meritev in opazovanj v Želimljah leta 1895, na postaji merimo višino padavin, višino snežne odeje in novozapadlega snega ter opazujemo oblike padavin, njihovo

jakost in čas pojavljanja ter važnejše vremenske pojave. Od aprila 2001 z regulatorji beležimo tudi temperaturo in vlago zraka.

Meteorološko postajo so v Želimljah postavili julija 1895, brez daljših prekinitev so meritve potekale do aprila 1942. Po drugi svetovni vojni so z meteorološkimi meritvami nadaljevali januarja 1947 in brez prekinitev potekajo še danes.



Slika 3. Skica lokacije meteorološke postaje v Želimljah iz leta 1904, postaja je bila poleg župnišča  
Figure 3. Sketch of meteorological station in Želimlje from 1904

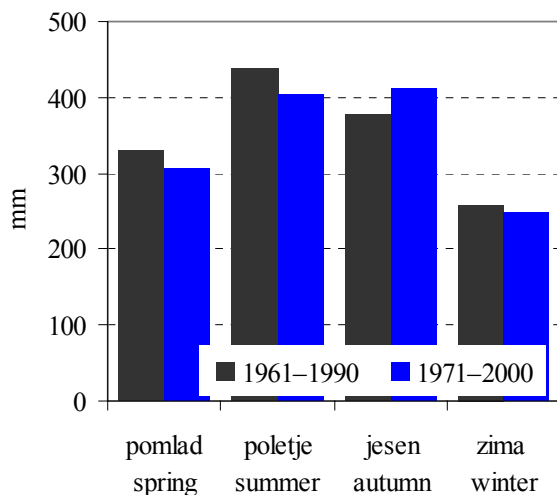
Z meteorološkimi meritvami in opazovanji je začel župnik Anton Lesjak, opazoval in meril je od julija 1895 do leta 1902; tega leta ga je nadomestil Fran Saleški Finžar, ki je z meritvami in opazovanji nadaljeval do aprila 1913. V obdobju 1913–1918 so bili meteorološki opazovalci iz družine Schanta: Carla, Leo in Mara. Ivan Erjavec je bil meteorološki opazovalec od 1918 do 1923, Andrej Flajs pa od 1924 do 1942. Prva meteorološka opazovalka po drugi svetovni vojni je bila Angela Perčič, opazovala in merila je od januarja 1947, decembra 1956 jo je nadomestila Angela Dobravec. Od decembra 1976 je meteorološki opazovalec Miran Dobravec.

V referenčnem povprečju (referenčno obdobje 1961–1990) pade v Želimljah 1403 mm na leto, v obdobju 1971–2000 je omenjeno povprečje 1372 mm. Leta 2007 je padlo 1191 mm padavin, kar je v nizu let 1961–2007 šesto najmanj namočeno leto, namerili smo 211 mm manj padavin, kot je letno referenčno povprečje.

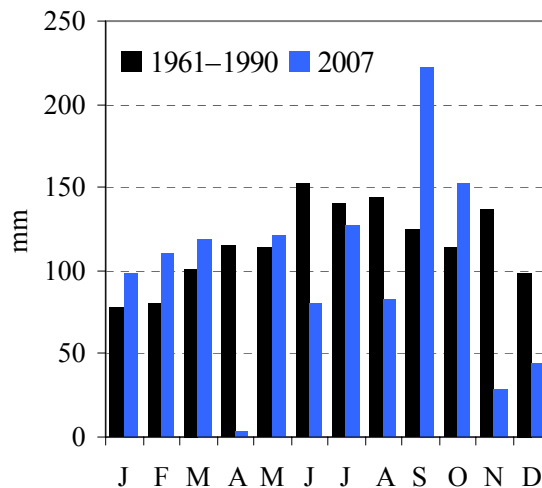
V obdobju 1961–1990 pade v povprečju pozimi najmanj padavin, 258 mm, največ pa poleti – 437 mm (glej sliko 4, črni stolpci). Povprečna vrednost za pomladne mesece je 330 mm in za jesenske 377 mm. V 30-letnem obdobju 1971–2000 je višina padavin v primerjavi z obdobjem 1961–1990 upadla spomladi in poleti, pozimi je na približno isti ravni, medtem ko se je v jesenskih mesecih višina padavin zvišala (glej sliko 4).

Pomlad 2003 je bila od vseh pomladi v obdobju 1961–2007 najbolj sušna, v treh mesecih je padlo 150 mm. Istega leta je bilo v Želimljah tudi najbolj sušno poletje z 218 mm padavin. Med jesenmi je bila

jesen 2006 z najmanjšo količino padavinam – 165 mm; takšna pa je bila med zimami v omenjenem obdobju zima 1991/92, namerili smo 87 mm. Na drugi strani pa so bili najbolj namočeni: pomlad 1970 s 545 mm, poletje 1969 s 592 mm, jesen 1993 s 699 mm ter zima 1976/77, ko je v treh zimskih mesecih padlo 524 mm padavin.



Slika 4. Povprečna višina padavin po letnih časih\* v obdobjih 1961–1990 in 1971–2000 v Želimljah  
Figure 4. Mean seasonal\* precipitation in periods 1961–1990 in 1971–2000 in Želimlje



Slika 5. Dolgoletno (1961–1990) mesečno povprečje in mesečna višina padavin leta 2007 v Želimljah  
Figure 5. Long-term 1961–1990 mean monthly precipitation and in year 2007 in Želimlje

Med meseci sta v referenčnem obdobju 1961–1990 v povprečju najbolj suha januar in februar z 78 oz. 81 mm padavin, najbolj namočen mesec leta pa je junij, s 152 mm (glej sliko 5, črni stolpci). Leta 2007 najbolj izstopa april, ko je padlo komaj 3 mm in september, ko smo v Želimljah namerili kar 222 mm (glej sliko 5, modri stolpci).

Decembra 2007 smo namerili 45 mm padavin, kar je 54 mm manj od povprečja referenčnega obdobja, ki je 99 mm. Najbolj sušen december niza 1961–2007 je bil leta 1991 z 10 mm, najbolj namočen pa leta 1976, ko smo namerili 266 mm.

Kljub temu, da je junij v referenčnem povprečju najbolj namočen mesec, smo najvišjo mesečno količino padavin v obdobju 1961–2007 izmerili v jesenskih mesecih. V omenjenem obdobju smo oktobra 1992 izmerili 420 mm, novembra 2000 362 mm in septembra 2001 336 mm.

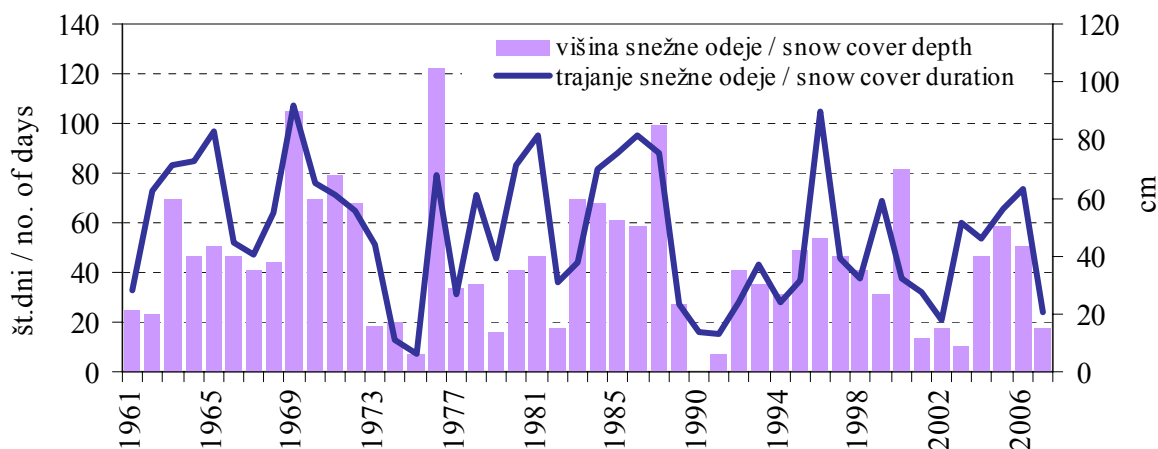
V obdobju 1961–2007 je bila v Želimljah najvišja enodnevna količina padavin izmerjena 5. julija 1965 ob 7. uri zjutraj, namerili smo kar 138 mm padavin. Več kot 100 mm padavin je v enem dnevu padlo v Želimljah še 22. avgusta 1988 – 120 mm, 28. septembra 1978 – 110 mm, 9. oktobra 1980 in 8. novembra 1997 po 102 mm.

V Želimljah je snežna odeja običajen pojav. V dolgoletnem povprečju (1961–1990) je na leto povprečno 62 dni s snežno odejo. Najzgodnejši mesec s snežno odejo je oktober, najpoznejši pa maj. Najvišja oktobrska snežna odeja je bila izmerjena 24. oktobra 2003, 5 cm; 3 cm je bila debela najvišja majska snežna odeja, izmerjena 14. maja 1978.

\* Meteorološki letni časi: pomlad = marec, april, maj; poletje = junij, julij, avgust; jesen = september, oktober, november; zima = december, januar, februar

\* Meteorological seasons: Spring = March, April, May; Summer = June, July, August; Autumn = September, October, November; Winter = December, January, February

Leta 2007 je bilo v Želimljah 24 dni s snežno odejo. Najvišja snežna odeja tega leta je bila 15 cm izmerjena 20. marca. Decembra 2007 je bilo 17 dni s snežno odejo, najvišja snežna odeja pa je merila 4 cm.



Slika 6. Letno število dni s snežno odejo in najvišja letna snežna odeja v obdobju 1961–2007 v Želimljah  
Figure 6. Annual snow cover duration and maximum depth of total snow cover in 1961–2007 in Želimlje

Preglednica 1. Najvišje in najnižje letne, mesečne in dnevne vrednosti izbranih meteoroloških spremenljivk v Želimljah v obdobju junij 1961–2007

Table 1. Extreme values of measured yearly, monthly and daily values of chosen meteorological parameters in Želimlje in period 1961–2007

	največ maximum	leto/datum year/date	najmanj minimum	leto/mesec year/month
letna višina padavin (mm) annual precipitation (mm)	1884	1965	990	1989
mesečna višina padavin (mm) monthly precipitation (mm)	420	oktober 1992	0	januar 1964
dnevna višina padavin (mm) daily precipitation (mm)	138	5.7.1965	0	/
najvišja višina snežne odeje (cm) maximum snow cover depth (cm)	105	10. 3. 1976	0	1990
letno število dni s snežno odejo** annual number of days with snow cover**	107	1969	0	1989

## SUMMARY

In Želimlje is a precipitation meteorological station. It is located in central Slovenia, at elevation of 310 m. Meteorological station was established in July 1895. Precipitation, snow cover and new snow cover are measured and meteorological phenomena are observed. From April 2001 also air temperature and humidity are measured by data logger. Miran Dobravec has been meteorological observer from 1976.

\*\* dan s snežno odejo je dan, ko snežna odeja pokriva več kot 50 % površine v okolici opazovalnega prostora

\*\* day with a snow cover is when 50 % of surface in the surrounding of observing site is covered with snow